

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Üzenet egynémelyeknek.

Felekezeti elfogultság — nem! felekezeti gyűlölet nélkül gondolkozó ember hamar tisztába jöhet azzal, hogy a Ne temere dekrétum kinek szól. Szól egyes-egyedül a katolikusoknak. Azt is tudja mindenki, miről szól? Szól egyes-egyedül a katolikus szempontból érvényes házasságokról.

Már most ugyan mi köze mindezekhez Nagyvárad város bölcs és körültekintő tanácsának és héber-szabadság-műves többségű törvényhatósági bizottságának?

Semmi, absolute semmi. Mégis belekanalkodott.

A Koczurek-féle ítéletről minden komoly jogász elismeri, hogy jogászai tévedés. Olyan tévedés, a milyen több is megesett a nagyméltóságú magyar királyi Kuriával. Biztos, hogy hasonló esetben még egy ilyen ítéletet a Kuria nem hozna. A néppárti képviselők egyszerűen ismételték azt, a mit Koczurek megtett, amit előtte a püspöki kar és annak utasítására sokan megtettek, utána még többen meg fognak tenni s a mi a magyar törvények szerint nem büntetendő cselek-

mény. A Kuria jogszolgáltatását meg kell óvnunk az igazságtalanságnak még látszatától is s nem szabad megengedni, hogy ne a törvény, hanem a törvény elmagyaroztatása alapján büntessék Magyarországon az embereket. Magas polcon áll a Kuria tekintélye, de a Kuria fölött is ott van a törvény s a Kuria csak addig követelhet feltétlen tiszteletet, míg a maga részéről feltétlen tiszteletben tartja a törvényt. A néppárti képviselők akciója egyenesen felhívta az ország figyelmét arra, hogy egy kuriai ítélet tévedett a törvény értelmezése körül. Ez az akció óvja a kuriát, hogy hasonló tévedést máskor kerüljön, másrészt pedig éles megvilágításba helyezi a törvény világos értelmét.

Itt már most két eset lehetséges. Vagy igazuk van a néppárti képviselőknek s akkor köszönettel tartozik nekik minden törvénytisztelő ember, elsősorban a törvény legfőbb őre, a nagyméltóságú m. kir. Kuria. Vagy nincs igazuk — s akkor királyi ügyész ur, indítsa meg ellenük a bűnvádi eljárást! De akkor egyáltalán ne tévessze szem elől azt a törvénytörést és azt a királyi táblát sem, a melyek Koczureket felmentették s ő felsége

a király nevében épp oly ártatlannak nyilvánították, ugyanazt az álláspontot foglalták el, mint a néppárti képviselők!

Ez a két eset lehetséges — józan logika szerint. Nagyváradon a harmadik következett el: a közgyűlés felekezeti kérdést csinált belőle s hecc kedvéért tüntetett a törvényt védő néppárti képviselők ellen.

Világért sem vettük ezt a két kis esetet komolyabban, mint a hogy megérdemlik. A világ kereke nem esett ki, a Ne temere ügye halad a maga útján, a néppárti képviselőket sem küldték Szibériába — csak éppen Nagyvárad állított ki magáról ismét olyan jeles bizonyítványt, mint mikor Kossuth diszpolgárságát hazafiasan leszavazták. Valamikor épp úgy restellni fogják a tegnapi elhamaszt, mint a hogy most szívesen visszacsinálnák a Kossuth diszpolgárságáról szóló diszhatározatot.

Hát csak hecc volt az egész. Egy klikk akart borsot törni a katolikusok orra alá. S mikor Nagyvárad közgyűlését ilyen stílusra használják fel, akkor tekintélyes katolikusok ellenünk szavaznak és más tekintélyes u. n. »jó katolikusok« távollétükkel tüntetnek.

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Az utcasarkon.

Az utcasarkon áll egy kis leányka,
 Diderg a szélben, teste megremeget,
 Arcán az éhség sápadt lelke reszket,
 Rongyos ruháját a szélvész tépte meg.
 Kinyújtja fázó, jéghideg kis karját
 A mint jönnek a vidám boldogok,
 Kolduló hangja száll a téli estbe.
 S picinyke szíve fájón felzokog:

„... Egy kis falatkát...! Óh csupán csak annyit,
 Amelytől éhen meg nem halok...!
 Egy kis kenyéret, csupán egy falatnyit,
 Ne sajnáljatok, kérlek, adjatok!
 Apám a sirban... anyám betegágyon...
 Éhen veszünk, ha kenyért nem kapok...!
 Hogy a jó Isten titeket megáldjon,
 Könyörüljtek! Kérlek, adjatok!«

S egy könnyesep gördül sápadt arcán végig,
 Kolduló ajka elnémul megint,
 Reszket a karja, ruha nem takarja,
 Bággyadt szemével félve föltekint.
 ... És csak sietnek, futnak el előtte
 A vidám arcú, boldog emberek,

De hogy egy fillért kivegyen zsebéből,
 Felső kabátját egy sem nyitja meg.

És sir tovább a hideg téli estbe
 A koldus lányka fájó, bús szava,
 Ráfagy a könny is halvány arcára,
 Lobog a szélben szétzilált haja.

„... Óh szánjatok meg — zokog ajka újra —
 Oh szánjatok meg boldog emberek!
 Hiszen ugy fázom...! Rongy ruhám átfújja
 Az est viharja... Könyörüljtek!
 S az éhség kinez... Egy falat kenyéret...
 Légyen bár száraz, óh csak ne hideg!
 Hiszen oly szörnyű elhagyatva végkép'
 Megfagyott szívvel éhen halni meg!«

Zokog szegényke. És a tél fagyánál
 Hány ember szíve sokkal hidegebb!
 Rongy koldus árva könnyét hogy törölje,
 Nem lép feléje egy sem közelebb.

Nincs irgalom, nincs! Zug, süvült a szélvész,
 Csapkodja arcát, tépi rongyait,
 Lelket fagyasztó, dermesztő viharja
 A koldus lányka testén áthatít.
 Szívéhez kap két reszkető kezével,
 Följajdul, roskad, le a földre hull...»

— És összegyűl a nép az utcasarkon,
 Nagy szájalomban szívők elszorul.

De nem kér már a koldusgyermek ajka,
 Az alamizna nem kell neki már,
 Picinyke lelke — föl az égbe szállva —
 Az álmodások világában jár.

S oly szép az álom...! Minden hópehelyből
 Egy rózsaszín nyíl ki s hull köréje le,
 Megittasul a lég az illatától,
 Bűbajos dallal lesz a föld tele.
 Ezüstös szárnyu angyalkák a mennyből
 Ó hozzá szállva zengnek éneket,
 S egy ifju lányka bűvös égi hangon
 Megszólítja a koldus gyermeket:

„Ki vagy te fázó, reszkető teremtetés,
 A fájdalomnak siró képe te?!
 Hogy ily korán lett sorsod szenvedéssé
 S arcod rózsáit ifjan tépte le!«

Fölgyűl a fény a rongyos lány szemében,
 Az édes hangra szíve megremeget
 Hiszen ily szépen — jó anyján kívül más
 Nem szólította soha senki meg.
 Megnyíl az ajka s szaván remény rezdül:
 „... Óh szép kisasszony szánjon meg szíve,
 Beteg anyámon s az Istenen kívül
 Koldus szívemnek nincsen senkije...!«

TELEFON 763.

WIKUS

CUKRASZATA
 A FEKETE SAS PASSAGEBAN.

TELEFON 763.

Ezeknek az uraknak csak azt mondjuk, ne panaszkodjanak ezentul, ha Szent László városában a kereszténység napról-napra tért veszt. «Jó katolikusok» segítségével történik! Lelkük rajta, számoljanak érte.

Mikor fognak ezek az urak valóban egyházukkal érezni, hitük szerint élni és cselekedni?

Mikor tudunk valahára olyan erősek, öntudatosak és fegyelmizettek lenni, hogy sopánkodás helyett győzni is tudjunk?

Autonómia — hol kérel az éji homályban?

Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap reggel Bécsbe érkezett és a kabinetirodánál azonnal intézkedett, hogy ő Felsője előtt kihallgatáson megjelenhessen.

Magyar politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak Wekerle audienciájának. A függetlenségi klubban tegnap azt beszélték, hogy a minisztertanácsban nagy véleményeltérések mutatkoztak a kabinet egyes tagjai közt. Kosuth és Apponyi kifejtették, hogy a bankkérdést a lehető legrövidebb idő alatt dűlőre kell hozni, mert a függetlenségi párt se az ujoncokat, se az annexiót, se a plurálist addig nem hajlandó tárgyalni, míg a kormány a bank dolgát el nem intézi. Ezzel szemben Andrassy Gyula hangsúlyozta, hogy a paktum értelmében mindenekelőtt le kell tárgyalni a választói reformot és ha e javaslat tárgyalása ismét elha-

lasztatik, ő ezt a személye iránti bizalmatlanságnak tekinti és abból le fogja vonni a konzekvenciákat.

Wekerle miniszterelnök a bankkérdésnek elodázása mellett nyilatkozott és ő is a sürgős javaslatoknak letárgyalása mellett foglalt állást. Kifejtette, hogy a bankkérdést ebben a pillanatban nem lehet dűlőre hozni, mert ugy az osztrák kormányval, mint az osztrák-magyar bankkal hosszas tárgyalásokat kell folytatni.

Budapest, jan. 16. Wekerle Sándor miniszterelnök titkárja, Bárczy István kíséretében reggel fél 7 órakor Bécsbe érkezett és a bankgassei magyar házában szállott meg. A miniszterelnök a délelőtti folyamán Vértessy Géza államtitkárt és Rössler lovag külügyi osztályfőnököt fogadta. Délelőtti 11 órakor a miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a király előtt. — A miniszterelnök ez alkalommal a parlament által tárgyalandó törvényjavaslatokról és az általános politikai helyzetéről tett előterjesztést, de a bank-ügy nem került szóba. A miniszterelnök délután 4 órakor hazautazott. De nem szállott ki Budapesten, hanem Jánosi birtokára ment, ahonnan hétfőn érkezik vissza Budapestre, hogy résztvegyen a képviselőház ülésén.

Több lapnak amaz állítása, hogy a bankkérdésben döntő fordulat állott volna be, nem felel meg a valóságnak.

Választási mozgalmak Debrecenben.

Debrecen város III. kerületében közelebb lesz a képviselőválasztás. A függetlenségi 48-as párt Csanak Jánost jelölte, aki ma, vasárnap tartja programbeszédét. Ez alkalomból gróf

Batthyányi Tivadar vezetése alatt mintegy 30 függetlenségi képviselő rándul Debrecenbe, köztük Nagyváradról dr. Halász Lajos ugrai képviselő is átmege Debrecenbe.

Városi közgyűlés.

— Harmadik nap. —

Három napi tárgyalás után végre eljutott Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a tárgysorozat 18. pontjára, tehát kilátás van rá, hogy majd csak kedden, vagy szerdán végez az összes kitűzött ügyekkel.

Tegnap mindössze öt tárgyat intéztek este fél 7 óráig. Pedig még hátra van az egész tárgysorozat legérdekesebb pontja: a város költségvetése. Mindenesetre azonban nagyobb elismeréssel fogadja a város közönsége, ha látja, hogy a törvényhatóság tagjai alaposan megvitatja az egyes közügyeket s úgy határoz az ő bűrére, mint mikor százezrek telett néhány perc alatt határoz.

A tegnapi ülésnek a színvonala is higgadt, nyugodt volt, csupán dr. Friedländer Sámuel próbálta megzavarni vehemens, éles beszédével.

Beszéde elején azon kijelentést tette, hogy egy ideig törvényhatóságnak nem volt tagja, de látja, hogy az nem változott azóta.

Ezt a guanyos kijelentést később Friedländer vehemens beszéde alatt találóan fordította vissza a főispán, azon kijelentéssel:

— Friedländer bizottsági tag ur beszédével igazolja, hogy mit sem változott az idő azalatt, míg a törvényhatóságnak nem volt tagja.

A tegnapi közgyűlés lefolyása a következő volt:

S a szép kisasszony keztyűjét lehuzza,
Jóságos keze tárcájába nyul,
Öröm mosolyg a rongyos lányka arcán,
Kezet csókolni sírva leborul.
S csak annyit mondhat, repeső szívének
Minden szava a boldogságba ful:
»... Óh szép kisasszony, áldja meg az Isten,
Anyjával együtt éljen boldogul!«

... S az édes álom mig gyönyörben tartja,
Az irgalom — a halál megjelen.
— Egy koldussal lett csak a föld szegényebb,
Egy anygallal lett gazdagabb a menny.

Koncz Béla.

Az érc-kakas.

Irta: Prém József.

I.

Megbízhatatlan madár a kakas. Már Péter apostolnak is háromszor okozott kellemetlenséget. Nem csoda, ha Galabosvár új kálvinista templomának építőjét is megréálta.

Volt az építő urnak, Barnabás Timót uramnak nagyon, de nagyon szép leánya, Paula. Afféle szőke csoda, mély tüzű, sötét tekintetű szemekkel, nevetgélő szájjal és mintegy százezer forint hozományval. Az öreg Barnabás sok házat, templomot és kaszárnyát épített.

Küönben ki nem állhatta a katonákat. Megcsontosodott 48 as volt. Résztvett a szabadságharcban s mint huszárkapitány csodákat

művelt, amit maga is a legkevésbé tagadott. Nem tudta később se becsülni azokat, akik ellen valamikor vitézkedett. Rendes szavajárása volt:

— Sok furcsaság van ezen a világon, de legfurcsább az olyan katona, ki nem a hazának s az alkotmányának esküszik örök hűséget!

Kerülte a katonákat, ahogy csak lehetett, még akkor is, amikor kaszárnyát épített nekik.

A galambosvári lovaskaszárnyát is Barnabás uram tervezte. Akkoriban történt, hogy egy nap beállit hozzá a kiküldött katonai szakember.

— Harmatos Gyula főhadnagy — mutatkozott be feszesen a látogató. — A műszaki csapatnál szolgálok és —

— Van szerencsém! Mindent tudok. Műszaki csapat? Hm! S persze azért jött a főhadnagy ur, hogy...

— Az ezredes ur parancsából. Itt a megbízatásom.

S átadta a hivatalos iratot.

— Ismerem. volt már efféle a kezemben. Nos, hát azért jött, hogy katonai szakvéleményével támogasson. Hát építész a főhadnagy ur?

— Okleveles építész, igen is. Csak azt tekintse beáram.

— É, persze ellenőrizni akarja terveimet, felülvizsgálni a munkámat, helybenhagyni vagy elvetni, amit kieszeltem?

Harmatos Gyula jóvérű magyar fiu volt.

Ismerte a vén kurucot s nagyrabecsülte nemcsak a hazafiasságát, hanem a nagy tudását is. Aztán a lányával Paulával, néhányszor táncolt. Tetszett neki a lány, de nem merete megkockáztatni, hogy mint látogató bekopogtason. Most is csak az építési irodába jött. A hideg fogadtatás kissé megzavarta, mégis nyájas szeretett volna lenni. De aztán felülkerekedett a büszkesége.

— Ismétlem, nem a magam jószántából vagyok itt. Ez a hang tehát, ez a barátságatlan hang — tette hozzá nyugodtan — nem engem illet, hanem az ezredesemet. Magam tán eltűrném, mert tisztelek minden öreg embert, de a följobbalóm iránt, ki nincs jelen, tiszteletet kérek, tiszttelet az ezredem parancsának!

— Parancs? Nekem ugyan nem parancsol semmitéle följobbaló, még ha ezredes is.

— De nekem parancsolt s ha őt képviselem itt, akkor ezt a tiszteletet magamnak is követelem.

Barnabás uram nagyot nézett. Elhallgatott egy pillanatra, miközben a terveket rendezgette az asztalon. Aztán hirtelen megragadta a szivaros tálcát és odatartotta a főhadnagy elé!

— Tán rágyujtanánk.

— Köszönöm. Munkaközben soha! Az öreg építész félrelökte a szivaros tálcát és bosszusan dörögte:

— Hát fogjunk hozzá a munkához.

Atnéztek apróra minden tervet. Megvitatatták az alaprajzot, a keresztmetszeteket, a

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, meggyógyítja a köhögést, elűzi a hideget.

Tüdőbetegségek, hurutok, szárazköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mindenkor értékesen utáncolatot is kaphatnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerüzletekben. — Ára üvegenként 4.— korona.

Glacc Antal főispán elnökölt.

A törvényhatóság tagjai csekély számmal voltak jelen.

Az előző napi gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a még hátralevő ügyek tárgyalására került a sor.

A tanítók ügye.

A tanítói fizetésrendezés és ezzel kapcsolatosan az előléptetésre vonatkozó tanácsi előterjesztésnél Gábel Jakab, Rimler Károly hozzászólása után

Dr. Hoványi Gyula részletesen foglalkozott a kérdéssel. A tanítók előléptetésére nézve az automatikus előléptetés híve, de mivel a módoszatokat helyesen kell kidolgozni, az előterjesztés ezen részét adják vissza a tanácsnak kellő előkészítés végett. A polgári iskolai tanítók korpótlékának felemelését igazságosnak tartja s ezért megszavazza. Javasolja, hogy ehhez képest a következő évben a többi egy állásban régebben szolgáló városi tisztviselőknél is vegyék fel a költségvetésbe a megfelelő korpótlékot.

Lukács Ödön tanácsnok fejtegeti a kérdést — s a tanács javaslatát ajánlja elfogadásra.

Löwenstein Zsigmond indítványozza, hogy a két polgári iskolai tanfizetésének kiegészítése helyett adjanak drágasági pótlékot a 600 frtos tanítóknak.

Rimler Károly, dr. Vucskics Gyula, Gábel Jakab, dr. Dóri Ferenc, dr. Thury László, dr. Friedländer Sámuel felszólamlása után a többség nem fogadta el a tanács javaslatát.

Ellenben elfogadták Gábel indítványát, hogy a polgári iskolai tantervek korpótléka visszamenőleg 1903-tól számíttassék, továbbá dr. Hoványi Gyula indítványára a tanítók előléptetésére vonatkozó javaslatot visszaadták a tanácsnak, hogy szabályzatot készítsen az előléptetésre; kimondták, hogy kiküldetéseknél a törvényhatóság tagjai napidíjat nem kapnak, végül a két polg. iskolai tanító fizetését kiegészítették.

A rendőrség szaporítása.

Ezután a tanács előterjesztést tett a rendőrség legénység oly irányú szaporításáról, hogy csu-

pán 6300 koronát vesznek fel erre a költségvetésbe.

Dr. Friedländer Sámuel a nála megszokott epével szólott. Azt kíváná, hogy ha a rendőrséget javítani akarja a főkapitány, akkor szállítsa le a létszámot. A rosszból minél kevesebb jó. A lovasrendőrséget a munkások ellen akarják szaporítani. A város területe nem lett kiterjesztve, minek akkor a többi rendőr? Rossznak tartja a rendőrséget s ennek egyenesen a főkapitány személye az oka. Ezután élesen kritizálja a rendőrséget, a rendőrség biráskodását.

Gerő Ármán kimutatja a lovasrendőri létszám szaporításának a szükségét. Erről az egész törvényhatóság minden tagja meg van győződve. (Helyeslés.) Ismerteti a kérdés előzményeit, kijelenti, hogy nem a saját részére, hanem a közönség érdekében kéri a rendőrség szaporítását. A személye ellen felhozott támadások cáfolásába nem bocsátkozik, hanem kéri a tanács javaslatának elfogadását.

Dr. Agoston Péter — (közbeszólás: Itt a második elvtárs! — egyáltalában nem látja szükségét a lovasrendőröknek.

Fried Ferenc az éjjeli szolgálat erősítése szempontjából fogadja el az előterjesztést s kívánja a lovasrendőrség szaporítását.

Rimler Károly szükségesnek tartja a rendőrség szaporítását, de nem az előre nem látható kiadások terhére. Ha a múlt évről lesz maradvány, ebből évközben is szaporítani akarja a rendőrséget. De ha ez nem lesz, akkor a jövő évi költségvetésben okvetlen gondoskodnak a szaporításról.

Dr. Hoványi Géza elfogadja a tanács javaslatát. Cáfolja Friedländer. Ilyen nagy, élénk városban szükséges a közbiztonságról kellőképp gondoskodni. Indítványt tesz, hogy a tanács az 1909. év I. negyedének eredményénél tegyen javaslatot a rendőrség szaporításáról.

Dr. Friedländer Sámuel személyes kérdésben szól. Azért sem szavazza meg a rendőrség szaporítását, mert ugyanis államosítják a rendőrséget s akkor az évi kiadást meg kell az államnak fizetni.

Balogh Döme elfogadja a javaslatot, mert legalább négy lovasrendőri állás rendszeresítésére szükség van.

Egyhangulag elfogadták a tanács javaslatát, dr. Hoványi Géza Indítványával együtt.

Kiegyezés 50 %-ra.

A tanács javasolja, hogy a Napközi Otthon segélyezésére 2300 koronát szavazzanak meg, azaz, hogy a Gyermekebarát egyesület igyekezzék más városrészen is felállítani ilyen Napközi Otthont.

Dr. Kurländer Ede ellenzi a kért összeg megszavazását, mert a városi pénztárt nem lehet ilyen kiadásokkal megterhelni. A jótékony egyesületek prosperálnak, ha dolgoznak az ügy érdekében. A Napközi Otthon szervezetét sem helyesli. Ne a város költségén állítsák fel azt. A javaslatot nem fogadja el.

Dr. Gross Menyhért nem hitte, hogy ellen vélemény lesz a törvényhatóságban ez ügynél. A Gyermekebarát egyesület még nem fordult segélyért a városhoz. Most kiakarta terjeszteni a Napközi Otthonra is működését, de a saját tehetségéből ezt nem bírja. Fejtegeti az Otthon célját. Indítványozza, hogy a tanács javaslatát fogadják el.

Dr. Váradi Ödön szerint a jótékony egyesületek nem győznek mindent. Nem várta volna, hogy valaki sajnálja, hogy pár ezer koronát szegény gyermekek megmentésére adjon a város. Takarékoskodjanak másutt.

Gábel Jakab nem tartja helyesnek, hogy egy létesítendő új intézményre mindjárt először ilyen nagy összeget kérjenek a várostól. Tanuljanak a népkonyhától. Ez alig kap valamit a várostól, hanem más uton szerzi be a szükségleteit. A házi pénztár érdeke felett is örködni kell. 40 gyermek számára állítsák fel az Otthont s ezt akarják ellátni. Mint magán ember hozzájárul az ilyen intézményhez, de a várost ne terheljék meg. Ezer koronát szavazzon meg a közgyűlés az Otthon számára. Ez kezdetnek elég.

Dr. Friedländer Sámuel szerint is a társadalom kötelessége a jótékony intézményeket fenntartani. Első sorban az éhező gyermekekről kell gondoskodni. Adjanak a népkonyhának ezer koronát s a napközi otthonnak is ezer koronát.

hosszmetszeteket — homloktért, az oldalszárnyakat.

— Pompás! Pompás!

Ez az elismerés a főhadnagy szájából hangzott el s az öreg ember mindannyiszor édes melegezt érezte a szíve táján...

Pompásan haladt a közelebbi ismerkedés, amikor egy váratlan kérdés ismét zavart okozott.

— De hát lássuk csak az egészségügyi szempontokat!

— Mindenre gondoltam. Ez a pavillon-rendszer, melyet én alkalmaztam először hazánkban —

— Jó, jó — szakította félbe a főhadnagy De az elrendezés célszerűbb is lehetne. Itt újja kell alakítanunk mindent —

— Halomra döntsem az eddigi műveimet? Én nem! soha! Ha tejszik, dolgozza át maga, de én nem —

— Szívesen!

Ha tudta volna Barnabás uram, hogy ez a mohó szolgálatkészség mire való volt!

II.

Harmatos Gyula e naptól fogva mind-sűrűbben látogatott el az építési irodába. Es különös, hogy Paula, ki ritkán tekintett be a rajzokkal, gipszmintákkal elerakott szobába: most minduntalan keresett valamit ott a főhadnagy közelében.

Barnabás uram nem sokat tördött a leányával. Megbizott benne, mert Paula korán elvesztette anyját s már serdülő kora óta ő vezette a házat. Az apa lázasan folytatta munkásságát. Még felében sem volt a laktanya építésével, már a galambosvári református templomot tervezte. Ebben senkinek beleszólása nincs, semmitéle egyházi szakembert nem küldenek a nyakára. Egész szenvedélylyel tervezgetet, alkotott az öreg ur, Paula ezalatt édes titkot rejtgetett a szívében. Megszerette Harmatos Gyulát, aki maga is lobogó szerelemre gyuladt a bájos lány iránt. De lehetett-e reményük, hogy a katonagyűlölő apa csak meg is hallgassa őket.

— Elő kell készíteni apuskát. Majd én beszélek vele, szólta Paula. Ovatosan és olyankor, ha igazán jókedve van.

— De mire való a félelem? Nincs e tisztességes állásom? Nem előkelő-e a családom? Férfiasságom nem tűri, hogy —

— Csitt! Jobban ismerem apuskát.

Még aznap este, amikor fáradtan hazajött Barnabás uram s ledőlt a dívánra, hogy a vacsora előtt pihenjen: Paula, mint a hízogó cica oda simult a torzonborz szakállu emberhez, simogatta haját, csókolta a piros arcát s kicsi kezébe vette az ő sulyos öklét.

— Apuskám, édes jó apuskám! Hát mikor hagyod már abba? Gazdag vagy, híres vagy, mért nem pihensz már? Elmennék utazni be-

járnók a külföldet, mennyi gyönyörűség várna ránk!

— De hát kire hagyom az üzletet? Ha volna segédem, ha volna jobb kezem... De ki lehetne méltó utódom? Lásd, ez a Harmatos Gyula, ez a mundérba bujt építész ur, ez értene hozzá, de hát katona a boldogtalan.

— Boldogtalan!

Nagyot sóhajtott Paula. Na már erre felugrott Barnabás uram. Ez az áruló sóhaj mindent elmondott neki. Egyenesen rátámadt a leányára.

— Szereted?

— De apuskám!

— Szereted? Mondd ki! Szereted?

— Szeretem. Ő is szeret. Ugye megengeded? Ugye hozzáadsz?

— Katonához? Soha!

Többet ez estén nem is beszéltek erről. Paula egész éjjel nem hunyta le szemét. A legturcsább tervek merültek fel agyában. Csak arra nem gondolt, ami a legtermészetesebb volt s ami másnap délelőtt hirtelen az eszébe jutott, amikor a délcég természetű Harmatos Gyula belépett hozzá s a lány szeme megakadt a főhadnagyi egyenruhán.

— Föl bírná-e cserélni ezt a cifra öltözetet az egyszerű polgárral? Ha igen, akkor boldogok leszünk!

(Folyt. köv.)

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok! üzletbe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-

Grammophonok nagyválasztékban részletfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelések

taszkák 23, könyvszíjok 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, kefék stb

Dr. Grósz Menyhéri a legnagyobb elismeréssel van a népkonyha iránt. Elfogadja, hogy megosszák az összeget.

Balogh Döme a költségvetésre mutat. Az iskola ad meleg otthont a szegény gyermekeknek. Csak egy városrészben akarnak otthont állítani s erre ily nagy összeget nem adhat a város.

Dr. Hoványi Géza megszavazza a 2300 koronát, mert ilyen célt támogatni a városnak kötelessége. Még sok olyan jótékony intézmény van, amely csendben, áldásosan működik s ezeknek is megszavazná a segítyt, ha kérnék. Ilyenek a bölcsődék, amelyek szintén szegény gyermekeket látnak el. Elfogadja azon indítványt, hogy az otthontól 700 koronát elvegyenek a 2300 koronából, s ezzel a népkonyhának 300 korona segélyét 1000 koronával emeljék fel.

Dr. Vucskics Gyula megszavazza az összeget, csak azon tévedésre mutat rá, mintha ez az első ily irányú jótékony intézmény lenne, mert félszázad óta van már ilyen, valamint a népkonyhához hasonló intézmény a katolikus zárdákban. A kérdéshez szólva kéri, hogy vegye fontolóra a tanács, miszerint a napközi otthon ha már háromnegyed részét fizeti a költségeknek, a város állítsa fel elsősorban a községi iskoláknál. Különben most elfogadja a javaslatot.

Kurländer az indítványt visszavonta s a napközi otthon segélyére 1600 koronát szavaztak meg.

A gyűlést fél 7 óra után a főispán felfüggesztette s hétfőn délután 3 órakor folytatják a hátralevő ügyek tárgyalását.

A debreceni—nagyvárad vasut

Az állam hozzájárulása.

Reánk nézve legfontosabb vasutak közé lehet sorozni a debreceni—nagyvárad vasutat, mely által Nagyvárad egyenes összeköttetést nyer a legnagyobb szomszédos városok egyikével Debrecennel. A vármegye be látta ennek a vasutnak nagy horderejét és 135000 korona hozzájárulást szavazott meg. A megye eme határozatát azonban a belügyminiszter nem hagyta jóvá, hanem utasította a vármegyét, hogy ezt a magas összeget szállítsa le.

A vasutépítés által érintett érdekelt községek küldöttségileg járultak a kereskedelmi miniszterhez, hogy a vármegye támogatását elvevén nyújtson az állam olyan hozzájárulást, hogy annak alapján felépülhessen az új vasut. A küldöttség által előterjesztett kérelemre a miniszter tegnap küldte le határozatát a főispánhoz.

A miniszter eme leiratában igen messzemenő támogatását nyújtotta a vasutépítőknek. Emellett támogatását már meg is kezdte oly formán, hogy a biharpüspöki vasuti állomás biztosító berendezésének kibővítésére 19000 koronát utalványozott.

Ezenkívül az államvasutak vonalain lévő vízhasználati jogot is megadta az új vasutnak, mely évi 29000 koronát jelent. Összesen tehát 48000 korona megfizetése alól mentette fel az állam a vasutépítőket. A felmentés azonban csak addig tart, ameddig a vasut jövedelme a 4 százalékot meg nem haladja. Amikor a 4 százalék jövedelemnél magasabb jövedelmet szerez magának akkor ezeket az összegeket köteles lesz a vasut megfizetni az államnak.

Megengedi ezenkívül a miniszter azt is, hogy biharpüspöki állomáson létesítendő sínpárakat ócska sínekből rakják le, mi által 9000 korona megtakarítást érnek el. Így a csatlakozási állomások kibővítésére előirányzott 255000 korona 198000 koronára apad s így a vasut építés 3444000 koronáról 3387000 koronára esik.

Az építkezés megkezdésétől az 50 éven keresztül fizetendő 17220 korona megyei járulékot 16330 koronára szállítja le a miniszter.

Az állami évi hozzájárulás 338600 koronát tesz ki s ennek ellenében köteles a vasut megfelelő értékű részvényt nyújtani. Az állami és megyei hozzájárulás után még fedezetlennek látszó 130000 korona megadása nem áll a miniszternek módjában. Ennek előállítását az építetőknek képezi feladatát.

Az állami hozzájárulás és megyei támogatás alapján a vasut építését minél előbb meg lehet kezdeni. A miniszter bizik is benne, hogy ez meg fog történni azért el is rendelte, hogy az engedélyezési biztosítékot 170000 koronát három nap alatt tegyék le.

UJDONSÁGOK.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete. Nagyvárad közönségéhez.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete Nagyvárad város művelt közönségéhez a következő kérelemmel fordul: A Budapesti Ujságírók Egyesülete elhatározta, hogy az 1909. évi Almanachját f. é. január havában újra kiadja, mely évkönyv a múlt évben igen kedvező fogadtatásra talált a magyar olvasó közönség körében.

A Budapesti Ujságírók Almanachja hatalmas, díszes kötet, mely a toll művészeinek legkiválóbb alkotásait foglalja magában és tartalomra, díszre egyaránt túl tesz elődein és multjához képest egyike legnépszerűbb évkönyve marad Magyarországnak. Az Almanach szerkesztésével Szerdahelyi Sándort »A Polgár« főszerkesztő-tulajdonosát bíztuk meg,

Tekintettel arra, hogy az Almanach jövedelme az Ujságírók özevegyeinek és árváinak gyámolítását szolgáló egyesületi Segítő Alapnak válik javára: tisztelettel kérjük az Almanach részére a tisztelt intézeteknek s cégeknek, valamint az egész olvasóközönségnek jóakaró pártfogását. Budapest, 1908. október hóban. »Budapesti Ujságírók Egyesülete. Herczeg Ferenc s. k. elnök, Szerdahelyi Sándor s. k. az Almanach szerkesztője«. Az évkönyv igen olcsó: 20 korona és a legszebb ajándék.

Midőn a Budapesti Ujságírók Egyesületének ezen kérelmét közreadjuk, egyszersmind értesítjük Nagyvárad város közönségét, hogy az ujságírók Almanach szerkesztősége nevében az előfizetések gyűjtésével Jankovich Lajos fővárosi hírlapíró bizott meg, s megbízásunk teljesítésére Jankovich Lajos kollegánk már körünkbe is érkezett. Hisszük, hogy Nagyvárad város művelt közönsége az Egyesület kérelmét méltányolni és az Almanachra való előfizetést eszközölni fogja. Az előfizetők névsorát lapunkban közölni fogjuk.

* Félórás közgyűlés. Biharmegye törvényhatósága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott a munkásházak ügyében. A közgyűlésen mindössze 32 bizottsági tag jelent meg, tehát még a tisztviselők sem voltak ott teljes számban. A közgyűlésnek az volt a teendője, hogy megállapítsa azokat az alapokat, melyekből kölcsön lehet venni az építéshez szükséges pénzt. A közgyűlés a kiküldött bizottság javaslatát fogadta el, mely szerint a megye különböző alapjaiból 740.000 koronát vesznek fel. A még szükséges pénzt annak idején más módon fogják megszerezni. A közgyűlés 11 órakor kezdődött és már fél 12 órakor véget ért.

* Az állami tisztviselők újabb mozgalma. A nagyvárad állami tisztviselők sehogy sincsenek belenyugodva, a lakbérosztályozásba, amely szerint Nagyváradot, Székely Tamás orsz. képviselő buzgó közbenjárása dacára, a 80 százalékos lakbérosztályba sorozta a kormány. A nagyvárad tisztviselők Otthonának választmánya tegnapelőtt foglalkozott ezzel a kérdéssel. Megállapította a választmány, hogy a 80 százalékos osztályozás sérelmes a nagyvárad tisztviselőinek, mert az nem felel meg a Nagyváradon tényleg fizetett lakbérének. Sem az állami tisztviselők, sem az Otthon nincs megnyugodva abban, hogy 10 évig ez az osztályozás legyen. A választmány egy bizottságot küldött ki, hogy a kérdéssel foglalkozzon s ennek eredményéről számoljon be a választmánynak. Ennek alapján azután oly irányú akciót indítanak, hogy az Otthon felír a pénzügyminiszterhez, kifejtve abban a helyzetet, kéri, hogy a miniszter a Nagyváradra vonatkozó rendezést ideiglenesen jelentse ki s győződjék meg bármily alkalmas módon arról, hogy Nagyváradon milyenek a tényleges lakbérék s vegye különösen figyelembe a miniszter a folyó évi május 1-ével a beálló helyzetet, s ezen új adatok alapján bírálja el Nagyvárad város lakbérosztályozását. Így remélik a tisztviselők, hogy 90, vagy 100 százalékra is kitűnik Nagyvárad javára. Ezt a feliratot Nagyvárad városához és Glac Antal főispánhoz is megküldik, hogy a tisztviselők akcióját támogassák.

* A napidijasok panasza. Biharvármegye hivatalaiban a napidijasok olyan munkákat teljesítenek, mint az irnokok, sőt nagy részük kezelői teendőket teljesítenek. Ezt honorálandó a vármegye a napidijasokat olyan jogokkal ruházta fel, mint az irnokokat. Joguk volt 3 heti szabadságra menni, nem bocsáthaták el őket, mint a cselédeket, hanem felegyelmi vizsgálatot kellett előbb indítani ellenük és ha igazuk volt, nem történt semmi bajuk. A főispán nevezte ki őket és tekintettel arra, hogy felelősség teljes munkát végeznek esküt is tettek. A napidijasok ügyét időközben országszerte rendezte a belügyminiszter és egy szabályrendelet mintát készített, hogy annak alapján hozzanak a vármegyék szabályrendeleteket. Ez a szabályrendelet azonban olyan vármegyékre volt kötelező, ahol még ez az ügy nem volt rendezve és ahol a napidijasok futómunkákat és nem felelősség teljes munkákat végeztek. Ennek dacára is Biharvármegye törvényhatósága háttal fordított előbbeni határozatának és a miniszter által leküldött szabályrendelet mintát Biharvármegyére is átültette. Ez a szabályrendelet teljesen megfosztja a napidijasokat az eddig szerzett jogaiktól, amelyek ugyan nem

HOLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. A munkáért kezeséget vállalok.

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCA 11 SZÁM.

valami nagy vívmányok, de mégis megvoltak vele elégedve a napidijasok s ennek fejében hűségesen teljesítik szolgálataikat. A szabályrendelet ugyanis mindenben a régi rendelet állítja vissza, ami bizony ma már még a szolgáknál sem található fel. A vármegye eme határozatát tegnap a megyei napidijasok megtelebtezték és kérték, hogy az esetben, ha a meghozott szabályrendelet életbe is lép, az ne bírjon joghatállyal a már rendszeresített napidijasokra. A felelősség a miniszterhez lesz felterjesztve.

* **A város vesztett pere.** Még 1906. január 7-én történt, hogy Róth Mór mérnök Nagyváradon tartózkodott s midőn a vasut állomásra igyekezett ki, a közkörházzal szemben levő nyilvános illemhelyre ment be s beleesett annak egyik mélyedésébe, mert a gondozó asszony a vasfedelelet leemelte. Súlyosabb sérüléseivel a közkörházba szállították, ahol hosszabb ideig ápolták. Róth mérnök Nagyvárad városa ellen pert indított s 500 korona kártérítést s a gyógyköltséget is követelte. A törvényszéknél most hozták meg az I. foku ítéletet s elmarasztalta a várost 2518 kor 48 fillér és ennek 1906. februártól járó kamatainak megfizetésében. Továbbá ha Róth Mór leteszi a főséket arra, hogy a gyógyköltségek 803 koronába kerültek, az esetben ez összeget is köteles a város megfizetni. A törvényszék ítéletét azzal indokolja, hogy a város felelős a saját alkalmazottaiért. A város főügyésze az ítéletet bejelentette a városi tanácsnak.

* **Jóváhagyott jegyzőválasztás.** Szalacson a múlt évben volt megtartva a jegyzőválasztás, amikor is Rogge Károlyt választották meg. A választás ellen a szörszálhasogatók felelősséget adtak be, minek folytán az ügy a közigazgatási bírósághoz került, mely tegnap döntött a felelősség felett. A bíróság a jegyzőválasztás ellen beadott felelősségeknek helyt nem adott s a választást jóváhagyta.

* **Az olaszországi áldozatokért.** A messinai földrengés áldozatainak felszegélyezése végett indított tegnapi gyűjtés eredménye a következő: Tisza Kálmán-tér 4871 kor., Bémer-tér 4101 kor., Vasut 40 kor., Uri-utca 2410 kor., Szent László-tér 2235 kor., Sal Ferenc-utca 21 kor., Kert-utca 2179 kor., Teleki-utca sarok 1589 kor., Bémer-tér II. 1389 kor., Szent László-tér II. 1143 kor., Rét 1086 kor., Szaroveczky-utca 1022 kor., Színház 974 kor., Nagypiac-tér 974 kor., Templom-tér 752 kor., Leszner gyógyszerész előtt 6 kor. Összesen 331 korona és 51 fillér. Az urnák ma is ki lesznek téve.

* **Sikkasztó bíró.** Nagyszántó községben most volt megtartva a bíróválasztás. A régi bíró ifj. Zéniyi Ferenc ezen a választáson kiesett s helyette új bíró lett választva, aki most foglalta el a bírói helyet. Amikor az új bíró átvette hivatalát, a községi pénztárban 841 korona és 83 fillér hiányt talált. Később megállapították, hogy ezt a pénzt a volt bíró használta fel saját céljaira, miért is megindították ellene az eljárást.

* **Az első bihari női anyakönyvvezető.** Bihar megye mindenben halad az új eszmékkel és eme haladását különösen a női emancipáció ügyében szereti bebizonyítani. Ezideig legelőször Bihar megyének voltak női irókai és most ha nem is elsőnek, de másodiknak Bihar megye szerepel a női anyakönyvvezető kinevezésében. Tegnap ugyanis Glac Antal főispán Pápmező község helyettes anyakönyvvezetőjévé Szikszay Dezső községi jegyző feleségét Dajka Arankát nevezte ki. Dajka Aranka minden tekintetben képes lesz megfelelni eme hivatalának

és nem fog rosszul állani neki a háromszinű válszalag az összeadási aktusnál. Az új anyakönyvvezető helyettes különben 24 éves és tanítónői oklevéllel bír és mint ilyen teljes hatáskörrel van felruházva az anyakönyvvezetői teendőkben. A kinevezés előtt meg lett kérdezve a belügyminiszter, hogy nincs-e kifogása a kinevezés ellen. A belügyminiszter mindössze annyit jegyzett meg, hogy a kinevezés az esetben fogantatandó, ha a közhangulat nem foglal azzal szemben állást. Az első kinevezést valószínűleg fogja követni a többi is, mert sok helyen bizony a jegyző-segéd eltekintve attól, hogy nem rendelkezik megfelelő képesítéssel, de olyan nomád természetű, hogy alig pihen meg, már új hazát keres magának.

* **Mikszáth Kálmán nagybeteg.** Mikszáth Kálmán mint fővárosi munkatársunk jelenti nagy beteg. A 60-ik születése napját ülő iró ugyanis tüdőgyulladásba esett s most állapota a legkétségesebb.

* **Szerencsétlenül járt munkások.** Belényesi tudósítónk jelenti telefonon, hogy tegnapelőtt este Lunka községben Schwarcz budapesti cég faiparvállalatánál dolgozó munkások közül 2 ember Mánye János és Zsurka Kosztán munkaközben oly sérüléseket szenvedtek, hogy ha nem is kerül az életükbe, nyomorékok maradnak. Mánye János a hegyoldalból eregette le több társával a fatöncskéket. — Amint javában dolgoznak, egyszer csak a hegy tő.ében álló Mányét egy ledőlő farakás maga alá temette. Jobb karját törve s több sebből végezve sikerült a félholt embert kiségetni a farakás alól. Kórházba szállították, hol élethalál között lebeg. Ugyancsak Lunkán s ugyanazon cégnél volt alkalmazásban Zsurka Kosztán is, ki a fatörzseket a körfűrész alá szokta igazítani. Vigyázatlansága folytán a gép elkapta balkezét s azt majdnem teljesen széttroncsolta. Ezután a kórházba szállították, hol valószínűleg amputálni fogják sérült kezét. Mint a vizsgálat kiderítette, felelősség senkit se terhel, mert a baj egyedüli oka a szerencsétlenül jártak vigyázatlansága. Az esetről értesítették a cég vezetőségét, ki mint értesülünk kárpótolni fogja a sérülteket.

* **Oklevél helyett a dutyiba.** Oswald Ferenc újjalotai földmivelő igen sokra becsülte tudományát az állatgyógyászat terén annyira, hogy a saját bevallása szerint 25 év óta üzött állatgyógyításáért mindjárt oklevelet is akart kapni. Meg is írta a kérvényt és fel is terjesztette a m. kir. földmivelésügyi minisztériumba megírva benne, hogy a lovak takonykórját is megtudja gyógyítani s hogy az ilyen betegségben szenvedő lovakat nem kell lebonkolni. Fel is ment a kérvény, Oswald bá. . . kidülesztett mellette is járt Újjalota korzóján, de hamar leült a csillaga, mert az oklevelét az ügyészség fogja neki kiállítani. Ugyanis a minisztérium leküldte a kérvényt oklevél nélkül, sőt azzal a záradékkal, hogy mivel Oswald 25 év óta üzte kuruzslását, indítsa meg rögtön ellene a vár megye illetőleges hatósága, a szolgabíró, a vizsgálatot és a legszigorúbban torolja meg Oswald Ferenc hosszú időkre visszamenő kuruzslását.

* **Panaszok egy jegyző ellen.** A pénzügyigazgatóság most vizsgálja felül az adóbevallási iratokat. Eme munkálata alatt a biharpüspöki községből beérkezett iratok hitelességét kétségbe vonta és megindította a vizsgálatot. A vizsgálat során megállapította a pénzügyigazgatóság, hogy a biharpüspöki »Szervezeti« korcsma házbér jövedelme hamisan van bediktálva. A jövedelem ugyanis nyolcszáz korona és amikor a bevallás készült, a községi jegyző Hercegh János megkérdezte a képviselőtestületet, hogy ebből a 800 koronából mennyit valljanak be. A jegyző ennek alapján 100

koronát vallott be és irt be a jelentésébe. A pénzügyigazgató ebben okirat hamisítást talál és megindítja a jegyző ellen a tegyelmi vizsgálatot.

* **Segély a vakoknak.** Az erdélyrészi Vakokat Gyámolító Egyesület azon kéréssel fordult a városhoz, hogy humánus célja kivételében anyagi támogatásban részesítse. Az egyesület internátussal egybekötött ipari foglalkoztatót tart fenn, melyben a növendékeket különböző iparágakra képzett ki. Az egyesület több városi rendes segélyben részesíti s ugyanazt kéri városunktól is.

* **Cimváltás.** A földmivelési miniszter az állattenyésztési felügyelők és segédfelügyelők címét most kiadott rendeletével gazdasági felügyelők és segédfelügyelők-re változtatta.

* **Furosa tréfa.** Pusztabikács községben az egyik tehetős gazdánál eljegyzést ültek. Ott volt a falu színe java. Huzta a rezes s vígan táncoltak a párok. Ugy éjtél felé bevetődött a házba Ketyun Gábor citromvizes fiu, ki 3 krajcárjával árusította a jófajta »lemonádét«. A legények ekkor már felöntöttek a garatra s tréfálni kezdtek a fiuval. A tréfának komoly lett a vége, mert Ketyun nem engedett magából gunyt üzni s jól odamondogatott a legényeknek. Az ittas emberek erre elvéve a citromos vizet gazdájával együtt kidobták. Majd az utcán úgy elverték, hogy a szegény fiu félholtan lekiált az utcán. Az eljárás megindult.

* **Wikus cukrászdája.** Alig pár hete, hogy megnyitott a Sas-szállodában a Wikus-féle cukrászda és máris a legelőkelőbb közönség találkozó helye lett. A közönség legelőkelőbbjei keresik föl a pazar fényvel berendezett üzletet, mely nemcsak kitűnő cukrászati cikkeivel kelt feltűnést, de ritka pontos kiszolgálással, a vidéki megrendelések gyors eszközésével állanak a közönség rendelkezésére. Az elsőrendű cukrászda igazán megérdemli a közönség támogatását.

* **Katonazene a Pannónia kávéházban.** Ma és minden vasárnap a »Pannónia« kávéházban katonazene hangversenyez.

* **Fráter Lóránd,** az országoshírű dalköltő, aki sajátos művészetével egy csapásra hódította meg a közönséget, február 8-án tartja hangversenyét. Műsora a legújabb nóták szerzeményein kívül Székács Aladár, Tarnay Alajos, stb. válogatott művei szerepelnek. Az estélyen Tarnay Alajos az orsz. zeneakadémia tanára zongoraművész is közreműködik. A nagy érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos a jegyeket mielőbb lefoglalni. Jegyek kaphatók Sebő Imre könyvkereskedésében.

* **Falusi lakodalom.** Ez a címe egy nagy tréfas hangfestménynek, mely ma délelőtt kerül előadásra a »Pannónia« étteremben tartandó katonai hangversenyen. Az egyes részeket magyarázó szöveg minden asztalon rendelkezésére áll a közönségnek. Az egyébként is változatos szép műsorból álló hangversenyt ajánljuk kedves olvasóink b. figyelmébe. *Ma nagy délelőtti hangverseny van a »Pannónia« étteremben. Müncheni és Dréher sör.*

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap d. u.: Lumpácus Vagabundus, este: Atalanta.
Hétfő: Atalanta.
Kedd: Atalanta.
Szerda: Atalanta.
Csütörtök: Három feleség.
Péntek: A király.
Szombat: A király.
Vasárnap délután: Zách Klára, este: A király.

Atalanta.

Három nagyváradai szerző munkáját mutatták be tegnap s ez a bemutató egyszerre föl-emelte a helyi szerzők renommééját. Igazi értékes operettet irtak — ebben a pár szóban benne van az előadás rövid bírálata. Van komolyan számbavehető értéke, amely bármely más színpadon is biztosította volna számára a sikert. Ez az első helyi darab, amely az elfogulatlan elismerést teljesen megérdemli.

Az operett legfőbb erőssége: a zenéje. *Deési* Alfréd és *Lehel* Károly munkája s elmondhatjuk róla, hogy a szerzők komoly célt tűztek ki maguknak s azt el is érték. Tartalmas, értékes zene, amely az operettnek nemcsak függeléké, hanem valósággal a lelke. Mindenik zeneszám tökéletesen kidolgozott, eredeti alkotás; magasabb, klasszikus színvonal felé törekszik s a zene vezeti a darabot és uralkodik rajta. Ugy a szólószámok, mint a karénekek teljesen megfelelnek a darab hangulatának s az ének nélküli zeneszámok is pompásan olvadnak bele a darabba. A III. felvonás nyitánya klasszikus szépsége, kiemelendő. Külön dicséretet érdemel a pompás, változatos és igazán tökéletes hangszerelés. A fővárosból kapott operettek közül nem egygyel kiállja a versenyt az Atalanta zenéje.

A szöveg, *Juhász* Gyula munkája, a zenének teljesen megfelelő keretet nyújt. Humora lehetne frissebb is, de egyébként kivált a verses részek sikerültek.

Az előadás minden tekintetben sikerült. Az első elismerő szó a rendezőt, *Kassay* illeti. Ilyen színes, változatos rendezést régen nem láttunk — de most már joggal elvárunk ezennel is ilyen rendezést. Most megmutatta *Kassay*, mit tud s mikor elismerjük, ugyanezt reméljük a jövőre is. *Károlyi* Leona a címszerepben énektudását, hangját és előadó képességét a maga teljes fényében ragyogtatta. Énekszámait mind a darabnak fénypontjai voltak. Pompás szerepe volt *Diósi* Nusinak is; mintha egyenesen az ő temperamentumos, bájos egyéniségének irták volna. Akadtak grációzus táncai s kedves énekszámok, vagyis minden megvolt ahhoz, hogy sikere teljes legyen.

Asszonyi László folytatta azt a haladást, amelyet ujaiban örömmel látunk nála. *Hajnal* György kitűnő komikus alakítása sokat emelt szerepén s az egész darabon. *Partinere*, *Fogány* Janka is igen jó lett volna, ha maszkjában mellőzi a — pardon! — bohócos elemet. Semmiféle agg görög nő nem járt ilyen maskarában; s a darab sem kívánt ilyet.

Kisebb szerepekben igen kedves szerelmes párt játszott *Batsfalvy* Elza és *Hevesi* Gusztó. *Gözon* Gyula szokott ügyes alakításai egyikét mutatta be. *Sárvári* Nusi nem tudta szerepét, de szerencsére az első felvonással kiküszöbölték. Igen szép jelenség volt *Hevesi* Mariska; dicsérendő a bátorsága, hogy énekes szerepre vállalkozott — az igaz, hogy egyebet az énekén bájos megdicsérni. De bájos volt, határozottan bájos.

Az ének- és zenekar csak dicséretre szolgált rá precízitásával, jó összetételükkel.

Érdemes ezt az operettet többször is meghallgatni; szépségeit mindig csak élvezni lehet. S a szerzőknek óhajtjuk, hogy más színpadokon és olyan zsufolt ház mellett adassák elő darabjukat, mint Nagyváradon.

MULATSÁG.

Vasutasok mulatsága. Mint minden évben, úgy az idén is »Nagyváradai MÁV. Koszoru egyesület« megtartja a jó erköcsi sikernek ígérkező műsorral egybekötött farsangi táncmulatságát, mely folyó év február 7-én a »Kereskedelmi Csarnokban« lesz megtartva. Meghívót a vigalmat rendező bizottság már ma vagy holnap fogja szétküldeni. Ha meghívót nem kapna, aki erre igényt tartana, kérjük szíveskedjék a vigalmi bizottsághoz fordulni, Uri utca 52. szám.

Felolvasó-estély Velencén. A várad-velencei Kath. Kör választmánya legutóbbi ülésén elhatározta, hogy febr. 6-án házas mulatságot rendez, mely élvezetes felolvasással lesz egybekötve. Az ülésen megválasztották a rendező-bizottságot, mely teljes ambícióval működik az estély sikere érdekében. A mulatságot Röllich J. vendéglő helyiségében fogják megtartani.

TÁVIRATOK.**A balkáni események.**

Üszküb, jan. 15. Aubrey Herbert, a konstantinápolyi angol nagykövetség tiszteletbeli attaséja e hó elején innen, illetve Mitrovicáról kiindulva, beutazta Ipek környékét. A júliusi változás óta gyakran előfordult, hogy angol turisták az ifjútörök bizottság támogatásával Albánia legjárhatatlanabb részeibe is előnyomulnak, ennek dacára Aubrey utazása oly évszakban, a midőn az éghajlati viszonyok még a benszülötteknek is megnehezítik a vasuton kívül levő területen az utazást, rendkívüli feltűnést keltettek.

Berlin, január 16. A Vossischer Zeitunknak táviratozzák Belgrádból: James angol egyetemi tanár — mint a Stampa jelenti — az itteni nemzeti védelmi bizottságnak egy 260 arany dinárról szóló utalványt küldött egy levél kíséretében, melyben azt írja, hogy a csatolt összeget azért küldi, hogy tehetsége szerint ő is hozzájáruljon ahhoz, hogy a németek Boszniából és Hercegovinából kiüldözzék.

Belgrád, janár 16. Eddigi hírek szerint Ausztria-Magyarország kész Szerbiának recompenciót adni. Ez pedig abban nyilvánulna, hogy egy vasutat kapna, mely az Adriáig vezetne és így Szerbia tengeri kereskedelemhez jutna.

Az olaszországi katasztrófa.

Messzina, január 16. A kerületi tanács ma a katasztrófa óta első ízben ült össze egy hajó fedélzetén. Résztvett 31 tanácsos. Trinchieri prefektus iránt élénk rokonszenvét fejezte ki az ülés. Buscemi tanár megható beszédet mondott, amelyben az egész civilizált világnak, az államfőknek és kormányoknak köszönetet mondott segítségükért. A községtanács egyhangúlag napirendet fogadott el, amelyben a királynak és királynénak, a parlamentnek, a kormánynak, az olasz városoknak, valamint az egész civilizált világnak, amely szolidáris volt a nemes támogatás gyakorlásában, továbbá az olaszoknak és külföldieknek, akik a mentési munkálatokban igazi hősiességükkel tüntek ki, mély köszönetet mond. A napirend továbbá a közhivatalok mielőbbi visszaállítását óhajtja.

Nikita fejedelem lemondása.

Konstantinápoly, jan. 16. Cettinjéből táviratozzák, hogy Nikita fejedelem lemondott. Ez a lemondás mindenestre igen nagy horderejű lenne valódiság esetén a balkáni hangulatokra, azonban alaposságában joggal lehet kételkedni. A hír szerint ugyanis Nikita legidősebb fia, Mirkó herceg javára mondott le. Tudvalevő dolog azonban, hogy Nikitának legidősebb fia nem Mirkó, hanem Danilló.

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

30.

— Ubuml majd holnap, hiszen ha szemed van, már innen beláthatsz egész Cserhátra, pedig odáig semmi nyoma sem látszik a fickónak, — kötdök tovább az öreg.

— No, no! — fenyegetődzik a gondolataiban elmerült István, visszafordulva a kocsi-üléssből, mialatt a kocsi csak haladt előre.

Pista, kit az öreg ur elbizakodottsága kissé bosszantani kezdett, meg nem állhatta, hogy bele ne szóljon.

— Aki utoljára nevet, az nevet legjobban.

— Majd meglássuk.

Nem messze voltunk ezalatt Cserhátról s épen egy kanyarlaton kelle betérnünk; a kanyarulat szögletén egy rozant keresztfa áll, melyről az idők viszontagsága félig lefejtette a megváltó pléhré festett képét, a vihar kapott az alkalmon s meggörbíté a leválasztott jobb kezét, amely most olyanformán mutat mutatóujjával Cserhát felé, mintha azt akarná tudatni az elmenőnek, hogy amott laknak azok a rossz cserhátiak, akik tizenöt év óta nem gondolnak rá, pedig harminc év óta ott hever, minden kamat nélkül, száz rénesforintja a főtisztelendő plébános urnál a parochián, amely összeget néki egykori istenben boldogult Suskirké nénemasszony fundatíóba hagyott.

Itt, mondom, ettől a keresztől alig lehattunk egy puskaövényi távolra, midőn István egyszerre nagy hahótázva fordul vissza a kocsihoz, mialatt ostornyelével a kereszt felé mutatott.

Az öreg urnak egyszerre, mintha csak a gólya vitte volna el, elrepült minden jó kedve, a vér arcába szökött, ökleit térdeire szorítva nézett a kijelölt pont felé.

Azt hittük megüti a guta.

Nem — nem ütötte meg, káromkodni kezdett. (Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**A Közgazdasági bank közgyűlése.**

A »Közügazdasági bank« részvénytársaság tegnap délután 5 órakor tartotta meg első évi rendes közgyűlését a részvényesek lelkes érdeklődésével, Németh Sándor elnöklésével.

Németh Sándor elnök megnyitva a közgyűlést, örömmel üdvözli a részvényeseket, a kik elé olyan mérleget állított az igazgatóság, amely virágzó, szép jövőt ígér. Hiszi, hogy jövőre még örvedetesebb lesz az eredmény. Konstatálva a határozatképességet, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Debreczy Imre, Molnár Lajos és Feldmann Sámuel részvényeseket.

Dr. Szokoly Tamás intézeti ügyész előterjeszti az igazgatóság jelentését, a mely főbb vonásaiban következők:

Azonban később, midőn a pénzügyi viszonyok is rosszabbodtak, mindig nagyobb és nagyobb akadályok gördültek előnkbe, amelyek működésünkben megbénítottak. Sajnos, hogy meg kell emlékeznünk róla, de ezen bénító akadály legfőként intézetünk vezetésével megbízott Weisz Izidor vezérigazgató személyében és tényeiben rejlett. Be kellett látnunk, hogy ily vezetés mellett intézetünk nemcsak, hogy nem prosperálhat, de biztos lépésekkel halad a vagyoni csőd elé. Intézetünk 1907. június 1-én kezdte meg működését s 1907. december 31-én könyveink lezártával azon szomorú eredményre jöttünk, hogy üzleti veszteségünk az 1907. évi csonka évről 4702 kor. 17 fillért tesz ki (az utóbbi bemutatott számlákból még ugyancsak

egy évet terhelő 2075 kor. 77 fillér, vagyis összesen 7777 kor. 94 fillér veszteség tűnt ki.) Ily előzmények után intézetünk érdekében sürgősen gondoskodnunk kellett, hogy a vezetést biztosabb kezekbe relessük le. Weisz Izidor vezérigazgatót állásától elmozdítottuk s az intézet vezetésére más alkalmasabb megbízható szakembert kerestünk s azt Mayr Sándorban az előnyösen ismert Gazdasági és Iparbank helybeli pénzügyintézet pénztárnokában sikerült megtalálnunk, ki a megbízatást el is fogadta. Weisz Izidor volt vezérigazgató emiatt perrel támada meg intézetünket, de később perét visszavonta és így sikerült intézetünk volt vezetőjétől békésen megválnunk.

1908. május 10-én tartott rendkívüli közgyűlésünk korszakot alkotó intézetünk történetében. A közgyűlés határozata értelmében részvénytőkénket 100,000 koronáról 500,000 koronára emelte fel.

Még meg kell jegyeznünk és nyomatékosan hangsúlyoznunk, hogy első mérlegünk: az 1907. év június 1-től 1908. december 31-ig terjedő időről, vagyis 19 hónapról szól így teher tételeink is e szerint méltatandók. A 6158 korona 15 fillér tiszta nyereségre vonatkozólag, miután az igazgatóság, felügyelő bizottság és a vezérigazgató a nekik alapszabály szerint járó jutalékról s az igazgató tanács napdíjáról lemondottak, tisztelettel indítványozzuk, hogy abból 6000 korona a tartalékalapra és a fent maradó 158 kor. 15 fillér pedig az 1909 ik év nyereségszámlájára vitesék át.

A közgyűlés a jelentést és a zárszámadosokat tudomásul vette, a felmentvényt megadta. Ezután újjáalakították a felügyelő bizottságot. Végül Molnár Lajos a részvényesek nevében bizalmát fejezte ki a vezetés iránt. A közgyűlés az elnök elítélésével ért véget.

NYILTTÉR.

Február hó 16-án

a „Kereskedelmi Csarnok“ disztermében lesz megtartva a
VILÁGHIRÓ

SWÄRDSTRÖM

négyes hangversenye.

Zongorán kíséri: **TARNAY ALAJOS** ur, az országos
zeneakadémia tanára.

Belépő jegyek: **8, 6, 4 és 2**
kor. árban e öre válthatók
SEBŐ IMRE könyv és papirkereskedésében **Rákóczi-ut.**

FRÁTER LORÁND

a magyar dal mestere

TARNAY ALAJOS

az orsz. zeneakadémia tanárának közreműködésével

egyetlen

hangversenyét

1909. február hó 8-án, a Kereskedelmi Csarnok disztermében tartja meg.

Belépő jegyek **6, 4 és 2** kor. árban kizárólag **Sebő Imre** könyv- és papirkereskedésében kaphatók.

A legjobb kutyakalács volt és marad a **Fattinger** féle **Kutya-Kalács**, mely az összes e fajta tápszerrek közül a legjobb összetételű és táperezű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. **Fattinger**-féle **Puppy-Bisquit** kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Árjegyzéket bérmentve küld **Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügel-futterfabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több első díj.** A **Fattinger**-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készül.

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 13.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

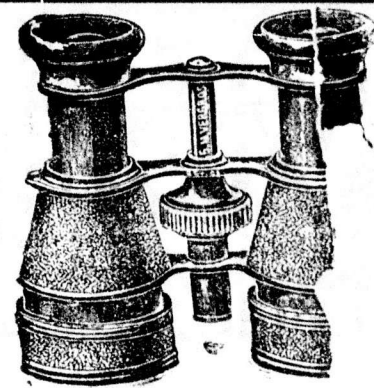
Budapest, jan. 13.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák m. államvasúti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi vilkamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. jan. 13.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—	—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50	—
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	93.50	—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	94.50	—
Osztrák járadék papírban	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	97.25
Osztrák korona járadék	—	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—
London vista	—	631.50
Páris vista	—	689.50
20 márkás arany	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.02
Német birodalmi márká	—	117.96

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

4 szerszeggel Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközölte tnek!
!! Saját műhely!

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

DENT GLOVES **ÉS** FOWNES GLOVES

A VILÁG LEGJOBB KEZTYÜI KAPHATÓK.

PF AFF CZÉGNÉL

PF AFF CZÉG VADÁSZ KÜLÖNLEGESSÉGEI MEGÉRKEZTEK

PF AFF CZÉG LONDON PARIS ÉS BERLINI NYAKKENDŐ ÚJDONSÁGAI PAZAR VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhely
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern sty-
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 220

Fontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádigos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget
hogy épület és diszmű bádigos munkáim
mellett elfogadok teljes fürdő berendezése-
ket, szőkőkútakat és vízvezetéseket saját re-
zervával, ugyszintén házaknak egész éven át
jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költség-
vetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyanott két tanuló felvétetik.

Öz v. dr DE ÁKNÉ
kitünő hírnevű

fogműtermében

huszonhatévi gyakorlatom alapján
legjobb anyagokból művészi kivitelben min-
den ebbe a szakmába vágó munka ké-
szül. Nagyvárad, Kossuth-utca 2. szám,
a »Fekete Sas«-sal szemben.

Hirdetések

felvétetnek

a **kiadóhivatalban.**

Megnyitak a Fekete Sas nagyszálloda éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát képezi a Fekete Sas éttermei és földalatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pazar fény közepette a legmodernebb berendezkedés biztosítja a kitünő kényelmet ezen helyiségekben.

Kitünő magyar és francia konyha, kiváló bel és külföldi borok, Dréher féle dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkalmasabb helyiségek állanak rendelkezésre. Valóban méltán rászolgál ezen helyiség és annak fáradságot nem kimélő bérlője **BENRÁD ALBERT** arra, hogy a nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 450 kor.** 100 gyertyásé **7 kor. 50 fill.**

10 db. egyidejű vételről **10%** eng. **Sima izzólámpa dbja 72 fillér,** tehát **5** százalék kartell áron alul. Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fényképes izzólámpák, ugyancsak **5** százalékkal **kartell áron alól** kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos mozdítókat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat

A Központi Takarékpénztár r. t.

Zárszámadása az 1908-ik évről.

Mérleg-Számla

TARTOZIK				KÖVETEL					
VAGYON	K	f.	K	f.	TEHER	K	f.	K	f.
Pénztári készlet	153390	36			Részvénytőke	2000000	—		
Váltó kölcsönök	7466432	84			Tartalék-alap	173000	—		
Jelzálog kölcsönök	146957	—			ez évi hozzájárulással 225000 K				
Előleg kölcsönök értékpapírokra	35717	—			Betétek	3961545	82		
Folyó számla kölcsönök	1493004	54			Folyó számla hitelezők	589210	18		
Értékpapírok	594220	33			Visszleszámitolt váltók	3098591	87		
Intézeti ház	245095	65			Hátralékos betétkamatadó, illeték stb.	9630	18		
Felszerelések teljesen leírva	—	—			Fel nem vett osztalékok	494	—		
Váltóúrlap, bélyeg stb.	891	64			A jövő év javára beszedett kamatok	80063	85	9912535	90
Előre fizetett visszleszámitolási kamatok	20330	50	10156039	86	Nyeresség áthozat mult évről	1780	13		
					Ez évi tiszta nyereség	341723	89	243503	96
			10156039	86				10156039	86

Nyeresség- és Veszteség-Számla

TARTOZIK				KÖVETEL					
VESZTESÉG	K	f.	K	f.	NYERESÉG	K	f.	K	f.
Kamatok:					Nyeresség-áthozat mult évről			1780	13
Betét, folyószámlai és visszleszámitolási kamat	307243	69			Kamatok:				
Tiszti fizetések, napibiztosi díj, irodabér	35578	64			Váltó, folyószámla, értékpapír, jelzálog és előleg kölcsön után	613084	11		
Adók, illetékek	47628	89			Vegyes bevételek:				
Üzleti költségek	11785	50			Jutalékok, Standard	40184	11		
Leírások:					Ez évi házbérjövedelem	16685	—		
Váltóknál	6524	92			Leírásból befolyt	1810	07	671763	29
Értékpapíroknál	7446	34							
Felszerelvényeknél	13831	48	27802	74					
Nyeresség mult évről	1780	13	430039	46					
Ez évi tiszta nyereség	241723	83	243503	96					
			673543	42				673543	42

Pénztárért:
Kövér István, pénztáros.

Nagyvárad, 1908. december hó 31

Könyvelésért:
Kormos József, főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

Dr. Fássy Lajos, elnök. Breidör Ármin, Dr. Grósz Menyhért, Grósz Zsimgmond, Kövér Endre, Nagy Márton, Rendes Vilmos, Tölgdi József, Zathureczky István, Dr. Popper Ákos. vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Dr. Matolay Károly, elnök. Biszterszky Iván, Darvas Imre, Hunyady Ferenc, Dr. Kopper Adolf, Lederer Márton, Rósnberg Izsó.

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felelő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hitel igényeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet, hogy a *takarékosság ügyét szolgálja* tagjainak betéteik négyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételdíj üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1909. január 1.

A Belvárosi Takarékos Hitelszövetkezet Igazgatósága.

Globin

a legjobb és legfinomabb
Czipőtisztoszer

Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv.-társ Lipcse és Eger.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonnlatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levelbritek.

Elvállal és készít:

ízletes kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levéllejek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, ellapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
és a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktárban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

BIZTOS ALAP

ANDRÉNYI
SEC
ARAB

ÚJÍTÓ FRISS SZAKEMBEREK
ZAMAT. ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS FRANZJA MÓDSZER. REMEK ILLAT. KIVÁLÓ APRÓ GYÖNGY.

NAGY GONDBAL MÉRLEGELT SZAKSZERŰ ELKÍSÉRLETES SZAKMINTA-SZERŰ SZŐLŐBIRTOK. GONDZÁS. SZŐLŐBIRTOK.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.
Az új üdítő italok már megérkeztek!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és sebkezdők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és esocharpok. — Schroll féle sifonok és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélések árak!

Kézimunkák és minden hozzávalók

!! FELTŰNO OLCSÓ ARAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZBAN. —

Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.

:: TELEFON 703. ::

Pénz.

Olesó
töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, converiál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérlését* a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

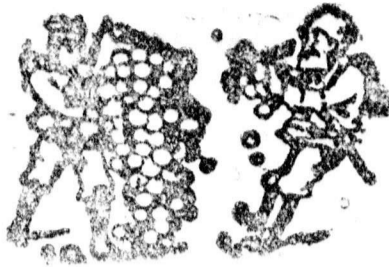
saját költségére elvállalja és financiroza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtisztaságáért
jótállva
legdusabb
választékban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: Caspari Frigyes,
Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező elismerő levelek, emellett minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségtől is szőmint irasbelileg bizonyítást szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

A
kisszántói uradalomban
visszamaradt 40 drb.
tehén, bikák és külön-
féle gazdasági gépek és
eszközök január hó 17-én
reggel 8 órakor önkent-
es árveresen lesznek
eladva.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a Sas-szálloda passageában fővárosi mintára, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő, páratlan fényes berendezésű

hentesáru különlegesség és csemege-üzletet

nyitottam, hol saját gyártmányu mindennemű ezen szakmába vágó cikkeim naponta friss állapotban s csemege áruk is kaphatók lesznek.

Becsés pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel

Fröhlich János.

BELÉPÉSI FELHIVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takaré- és Hitelszövetkezet“

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN UJ ÉVTÁRSULATOT KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év letellével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizetetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olesó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár“ I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyvárad on, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól kezdve elfogadhatnak, melyek mielőbbi eszközzésére felkérjük a szövetkezet t. tagjait, valamint az ujonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908. november hó.

534 1-16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA:

Dr. Wallner Ödön Fleischhackker Gyula Pekanovits Imre
Schwartz Ferenc Weinberger Jakab

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfia-utca.

NEUMANN M. cégnél
cs. és kir. ud-
vari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**
Kizárólag saját készítményű **férfi- és női ru-
hák készen és mérték után** óriási válasz-
tékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek **LEITNER MÁRTON** céghez
a téli időnyre óriási választékban a legújabb di-
vatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavász-
nak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel.
Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, gren-
adin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodaja.
Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye
Külön egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely
Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős
saját te. mézd, kitűnő borralval, finom Dreher
sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha.
A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berende-
zett szállodát és a gyönyörű éttermet ajánljuk a közön-
ség figyelmébe.

Szép kép kereteket készítenek olcsón és gyorsan
= **SZICHTA TIVADAR** üveg kereskedésében =
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek,
nagy választék alpaca és China ezüst evő-
eszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt
es vasá-
lásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**
NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.)
Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyen-
ruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kívánatra a
mosni való ruhaneműk a gőzmosóda kihordói által bár-
honnan elvitelnek és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára **NAGYVÁRAD, Kossuth u. 12.**

Intézeti ágyszatek, paplan, madracz, szalma-
zsák mértékre és készen kapható az ágynemű
raktárban Kossuth-utca 12. sz. Foszott toll
állandoan raktáron.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi
ásványvizet állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptól-turó,
sajtok, szalámi és lótt-prágai sonka,
legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

KORCSOLYA különlegességek
= kizárólag **TARSOLY** és **RISZTÓ-nál** =
kaphatók **Rákóczi-ut 9. szám** **Ováry-palota.**

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen
tisztelt megrendelőimet, hogy a téli időnyre
angol, skót és belföldi kü-
lönlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.
Kizárólagos harisnya és ernyőkülönleges-
ségek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyer-
mekharisnyákban a legegyszerűbbtől a leg-
finomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöztetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= czipész =
NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.
Készít mérték után a legfinomabb anyag-
ból a legszebb divatszabású uri
és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Klepfér Albert Telek-
u. 28.

Óriási választékban nyakkendők,
ingek, harisnyák, keztük és nap-
ernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjé-
ben és éttermeiben kitűnő italok és éte-
lekről gondoskodva van. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papir-

:: kereskedése. ::

Nagyvárad, - Rákóczi-út

GELBERG

uri divat szabó

Deóthy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a diva-
tosabb kelmékből.

KOVACS JÁNOS
elsőbangu cukrászati speciálista
Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kívánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Hölgyek figyelmébe!! Vajda és Róna

Csinos blousok 98 kr.-tól kezdve — cégné —
Kitűnő szabású aljak 3-50 "
Izléses pongyolák 2-98 " **Nagy-Várad,**
— Rendkívüli árszállítás! — : Szent László-tér. :

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy
üzlethelyiség

minden órán **KIADÓ.** Értekezhetni:
a Polgári Takarékpénztár részvény-
társaságnál Kossuth-utca 4. szám.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszé-
lőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren **KEPES DEZSŐ**

óra, ékszer és látszerüzletében a legol-
csóbban lehet órát, ékszer és látszer
javíttatni jótállás mellett. Ugyazintén el-
ismert legolcsóbb bevásárlási forrás min-
denféle zseb-, fali- inga- álló és ebresztő
órákból, optikai cikkekből és china-züst
tárgyakból.

szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVÁRAD,
Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádigos
Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és
műbutorasztalos.

Készíték bármilyen dolgot pontos és szak-
szű kivitelben a legszolidabb árak mellett
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.

NAGY-VÁRAD,

:: Uri-utca. :: Sütések elfoqadtatnak.

Fodrász-ii let átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy
Szent János-utca 37. szám. alatti Boczonvi Ferenc
fodrász üzletét átvételtem s azt az eddigi szolid alapon
pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tiszt-
elt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.

Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.